

Effectieve preventie van kindermishandeling

Kwalitatief onderzoek, meta-analyses naar werkzame elementen en onderzoek naar voorlichtingsprogramma's

1

AGENDA

2

- 1** Signaleren en melden door professionals
Resultaten van kwalitatief onderzoek met 49 professionals
- 2** Werkzame elementen van oudertrainings- en huisbezoekprogramma's
Resultaten van twee meta-analyses
- 3** Voorlichting op scholen over kindermishandeling
Beschikbaarheid, effectiviteit, gebruik en beoordeling

1 Signaleren en melden door professionals

Kwalitatief onderzoek met 49 professionals

3

Signaleren en melden professionals

Achtergrond
Professionals in JCZ, volwassen-GGZ en scholen **belangrijke rol** bij signaleren en melden van kindermishandeling
Eerdere onderzoeks- en inspectierapporten → **onvoldoende gesignaleerd en gemeld door professionals**

Doel
Hoe kunnen we signaleren, handelen en melden verbeteren?

Methode
Semigestructureerd interviews 49 JCZ, volwassen-GGZ, basisschool- en middelbare school professionals

Belangrijke knelpunten bij signaleren en melden

- o Onvoldoende communicatievaardigheden om signalen te bespreken
- o Angst voor verliezen van band met ouders / kind
- o Tekortkomingen samenwerking ketenpartners, vooral met Veilig Thuis

Belangrijke verbeterpunten voor signaleren en melden

- o Voor- en nascholing over signalen en gesprekstechnieken
- o Gestandaardiseerde instrumenten voor screening en risicotaxatie
- o Betere informatieoverdracht tussen organisaties

4

2 Werkzame elementen ter preventie van kindermishandeling

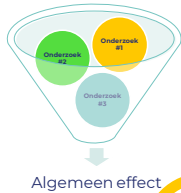
Meta-analyses verschillende soorten interventies

5

Achtergrond

- **Meta-analyse** = onderzoeken over bepaald onderwerp samenvoegen om tot één algemeen effect te komen
- Eerdere meta-analyses naar effect preventieve interventies kindermishandeling → klein algemeen effect. **Interventies ter preventie van kindermishandeling in beperkte mate effectief**
(bijv. Euser et al. 2015; Filene et al. 2013; Geeraerts et al. 2004)
- Grote gevolgen kindermishandeling voor individu en maatschappij. **Doel:** meer inzicht in hoe we effectiviteit kunnen vergroten

6

Werkzame elementen = specifieke onderdelen van interventies die bijdragen aan de effectiviteit/ het effect op kindermishandeling

"Effectieve componenten", "practice elements", "core components"

7

Meta-analyse oudertrainingsprogramma's

- Doel om opvoedvaardigheden te vergroten
- 51 onderzoeken effect kindermishandeling
- Significante effecten voor *Triple P*, *Incredible Years*, *ACT-Parents Raising Safe Kids*, *MST* en *SOS Helps for Parents*
- 34 inhoudelijke elementen
- 9 specifieke technieken

Oudertrainingen hebben gemiddeld een **significant effect** op kindermishandeling ($d = 0,42$)

8

Meta-analyse huisbezoekprogramma's

- Huisbezoeken door professionals tijdens eerste levensjaren
- 76 onderzoeken effect kindermishandeling
- Significante effecten voor *STEEP* en *Healthy Families Arizona*
- 29 elementen en 6 technieken

Huisbezoekprogramma's hebben gemiddeld een **significant klein effect** op kindermishandeling ($d = 0,14$)

9

Conclusie

Deze resultaten geven inzicht in:

- Hoe we **bestaande** interventies kunnen verbeteren
- Hoe we **nieuwe** interventies kunnen vormgeven

Namelijk:

- Door **toevoegen** van werkzame elementen
- Door **minder aandacht of weglaten** elementen met negatief effect

10

3 Voorlichting op scholen over kindermishandeling

De beschikbaarheid, effectiviteit en inzet van voorlichtingsprogramma's

11

"Voorlichting op school kan kindermishandeling bespreekbaar maken en het taboe doorbreken"

—Deelnemende jongere onderzoek voorstudie

Voorlichting op school **meest genoemd** door jongeren en ouders om kindermishandeling te voorkomen

- Alle kinderen gaan naar school
- Leraren kennen de kinderen goed
- Leraren kunnen kinderen begeleiden

Onderzoek naar voorlichting!

12

Onderzoek naar voorlichting op school

EFFECTIVITEIT
Meta-analyse naar effectiviteit (elementen van) internationale voorlichtingsprogramma's

BEOORDELING
Wat vinden professionals en ervaringsdeskundigen van voorlichting?

BESCHIKBAARHEID
In hoeverre zijn voorlichtingsprogramma's beschikbaar in Nederland?

GEbruIK
Worden voorlichtingsprogramma's ingezet op scholen?

13

Effectiviteit voorlichtingsprogramma's

META-ANALYSE

- 34 internationale onderzoeken schoolvoorlichting over kindermishandeling
- Kennis over kindermishandeling** (bijv. herkennen onveiligheid) → significant effect ($d = 0.57$)
- Zelfbeschermingsvaardigheden** (bijv. hulp vragen, "nee" zeggen, onthullen van kindermishandeling) → significant effect ($d = 0.53$)
- 12 inhoudelijke elementen onderzocht

14

Elementen voorlichtingsprogramma's

15

Onderdelen voorlichtingsprogramma's

16

Voorlichting in Nederland

BESCHIKBAARHEID

- Versillende programma's beschikbaar (o.a. Klokhuis, Team-Kim, Schildje)

GEbruIK

- Amper ingezet: van de 84 scholen, slecht op één school structureel voorlichting

BEOORDELING

Basisschoolprofessionals (i.e. directeuren, IB'ers; $N = 10$):

- Positief over voorlichting
- Niet ingezet: onzekerheid leraren, niet weten hoe om te gaan met onthullingen

Ervaringsdeskundigen ($N = 13$):

- Eerste resultaten
- Helpt bij het herkennen van mishandeling
- Nazorg belangrijk!
- Welke onderdelen zijn belangrijk?

"Als je je er meer bewust van bent, wordt het ook makkelijker om erover te praten. Voorlichting kan daarbij helpen!"
- Basisschoolprofessional

"Ik denk dat ik minder last van de gevolgen had gehad als ik had geleerd dat mishandeling niet mijn schuld was!"
- Ervaringsdeskundige

17

Voorlichtingsprogramma's

Meta-analyse over internationale voorlichtingsprogramma's

Meer weten over:

- Het effect van **Nederlandse** voorlichtingsprogramma's **GEbruIK**
- Het effect voor **verschillende vormen** van kindermishandeling

18

